

เดือนภัยศัตรูพืช ประจำวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร โดยกลุ่มอารักขาพืช เดือนภัยการระบาดของศัตรูพืชในระยะนี้ ขอให้เกษตรกรเฝ้าระวังการระบาดของแมลงห้ำในพื้นที่เพาะปลูกข้าว เนื่องจากสภาพอากาศในระยะนี้ค่อนข้างแปรปรวน แมลงห้ำสามารถทำลายข้าวในทุกระยะการเจริญเติบโต แต่มักพบการทำลายในข้าวตั้งแต่ระยะแตกกอเต็มที่จนถึงระยะเก็บเกี่ยว ตัวเต็มวัยมีอายุจนถึง ๒๑๔ วัน สามารถอยู่ข้ามฤดูหนาวหรือฤดูแล้ง โดยพักตัวอยู่ในร่องระแหงดินในที่ที่มีหญ้าขึ้น เมื่อสภาพภูมิอากาศเหมาะสมจะบินเข้าแปลงนาและขยายพันธุ์หลายรุ่น อีกทั้งตัวเต็มวัยยังสามารถอพยพได้ระยะทางไกลๆ และเนื่องจากลักษณะการทำลายของแมลงชนิดนี้มีอาการคล้ายกับการทำลายของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล จึงขอเตือนเกษตรกรให้หมั่นสำรวจแปลงนา จึงขอให้ดำเนินการตามคำแนะนำดังต่อไปนี้

แมลงห้ำ (rice black bug หรือ Malayan black bug)

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Scotinophara coarctata* (Fabricius)

วงศ์ : Pentatomidae

อันดับ : Hemiptera

ชื่อสามัญอื่น : เพลี้ยห้ำ กือชิงชูรอก กุซอ อีปู

แมลงห้ำ *Scotinophara coarctata* (Fabricius) เป็นมวนชนิดหนึ่ง มีลักษณะค่อนข้างกลมคล้ายโล่ ด้านหัวและอกเป็นรูปสามเหลี่ยม ลำตัวมีสีน้ำตาลหรือดำเป็นมันวาว ยาว ๗-๘ มิลลิเมตร กว้าง ๔-๕ มิลลิเมตร เพศผู้มีขนาดเล็กกว่าเพศเมีย ชอบอาศัยรวมกลุ่มที่โคนต้นข้าวเหนือระดับน้ำในตอนกลางวัน ส่วนกลางคืนจะเคลื่อนย้ายขึ้นบนต้นข้าว เพศเมียวางไข่ประมาณ ๒๐๐ ฟอง โดยวางไข่เป็นกลุ่ม จำนวน ๒๐-๒๖ ฟองต่อกลุ่ม เรียงเป็นแถวขนานกัน วางไข่ที่ใบข้าวหรือกาบใบบริเวณโคนต้นข้าวใกล้ระดับผิวน้ำ หรือบางครั้งอาจจะวางบนพื้นดิน ไข่มีสีชมพูแกมเขียว ระยะไข่ ๔-๖ วัน ตัวอ่อนมี ๖ ระยะ ตัวอ่อนมีสีน้ำตาลและสีเหลืองกับจุดสีดำ ระยะตัวอ่อน ๒๐-๓๐ วัน ตัวอ่อนมีพฤติกรรมเหมือนตัวเต็มวัย คือหลบซ่อนอยู่ที่โคนต้นข้าวหรือตามรอยแตกของพื้นดินในตอนกลางวันและหากินในตอนกลางคืน ตัวเต็มวัยมีอายุจนถึง ๒๑๔ วัน อยู่ข้ามฤดูหนาวหรือฤดูแล้ง โดยพักตัวอยู่ในร่องระแหงดินในที่ที่มีหญ้าขึ้น เมื่อสภาพภูมิอากาศเหมาะสมจะบินเข้าแปลงนา และขยายพันธุ์หลายรุ่น มีการพักตัวหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ตัวเต็มวัยสามารถอพยพได้ระยะทางไกลๆ

ลักษณะการทำลายและการระบาด

ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากกาบใบข้าวบริเวณโคนต้นข้าว ทำให้บริเวณที่ถูกทำลายเป็นสีน้ำตาลแดงหรือเหลือง ขอบใบข้าวเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลดำคล้ายข้าวเป็นโรคไหม้ ตามข้อของลำต้นข้าวเป็นบริเวณที่แมลงห้ำหอบเพราะเป็นแหล่งที่มีน้ำเลี้ยงมาก การทำลายในระยะข้าวแตกกอทำให้ต้นข้าวที่อยู่กลางๆ กอข้าวมีอาการแคระแกร็น มีสีเหลืองหรือเหลืองแกมน้ำตาล และการแตกกอลดลง ถ้าทำลายหลังระยะข้าวตั้งท้องทำให้รวงข้าวแกร็น ออกรวงไม่สม่ำเสมอและรวงข้าวมีเมล็ดลีบ ต้นข้าวอาจเหี่ยวตายได้ ถ้ามีแมลงจำนวนมากทำให้ต้นข้าวแห้งไหม้คล้ายกับถูกเพลิงไหม้กระโดดสีน้ำตาลทำลาย แมลงห้ำทำลายได้ทุกระยะการเจริญเติบโตแต่มักพบทำลายในช่วงข้าวแตกกอเต็มที่ถึงเก็บเกี่ยว

อาการต้นข้าวที่ถูกแมลงห้ำทำลาย

แมลงห้ำอาศัยอยู่บนผิวดิน

สภาพนาข้าวที่มีการระบาดรุนแรง

การป้องกันกำจัด

๑) ใช้แสงไฟฟ้าล่อแมลงและทำลายในช่วงที่มีการระบาด เนื่องจากแมลงห้ำหอนบินมาเล่นแสงไฟเวลากลางคืน

๒) กำจัดวัชพืชที่ขึ้นหนาแน่นในนาข้าว เพื่อให้นาข้าวโปร่ง แสงแดดส่องถึงโคนต้นข้าว ทำให้สภาพนาข้าวไม่เหมาะแก่การอยู่อาศัยของแมลงห้ำ

๓) หมั่นตรวจนาข้าวสม่ำเสมอหรือทุกสัปดาห์ ในระยะข้าวแตกกอเต็มที่ถึงเก็บเกี่ยว ถ้าพบแมลงห้ำมากกว่า ๕ ตัวต่อกอหรือกลุ่มข้าว ควรใช้สารฆ่าแมลง คาร์โบซัลแฟน (พอสซ์ ๒๐% อีซี) อัตรา ๘๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ อีทีไพร์ล (เคอร์บิค ๑๐% เอสซี) อัตรา ๔๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร และสารคลอไพอะนิดิน (เดนท็อกซ์ ๑๖% เอสจี) อัตรา ๖ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พบเฉพาะจุดที่มีการระบาด โดยพ่นบริเวณโคนต้นข้าว

๔) พื้นที่ระบาดที่สามารถปล่อยน้ำเข้านาได้ให้ปล่อยน้ำเข้าท่วมโคนต้นข้าวเพื่อให้สภาพนาข้าวไม่เหมาะสมต่อการทำลาย

ข้อมูลอ้างอิง

: กรมการข้าว

จัดทำโดย กลุ่มอารักขาพืช

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร